

El 'New Deal' ecològic del president Sarkozy

El president Nicolas Sarkozy ha obtingut un gran èxit amb l'anomenat *Grenelle del medi*, una cimera que reunia govern, sindicats, patronal i associacions per discutir mesures de caire ecològic. En una trobada com aquesta hi havia dos riscos: el del maximalisme –voler-ho tot i ara mateix– i que les conclusions quedessin en línies generals, grans principis sense concreció pràctica. No ha estat el cas.

Entre les diverses mesures preses, es destaca el pla de renovació de l'habitatge –reparació de 400.000 habitatges antics l'any; obligació de construir edificis de l'anomenada *energia positiva* abans de 2020; creació de 100.000 llocs de treball gràcies a la construcció ecològica–, les destinades a posar ordre en l'agricultura –reducció dels pesticides d'un 50% en un termini de deu anys–; o els bons propòsits en matèria de transport –privilegiar el ferrocarril, el tramvia, el transport públic, la bicicleta o les vies fluvials.

Com passa sovint, el dimoni pot trobar-se en els detalls. O en la falta de detall. Per exemple, com finançar un pla d'habitatge tan ambiciós? Les diverses taxes proposades o bé no aporten gran cosa a la caixa de l'estat –una taxa aplicada als cotxes nous i que afavoreix la venda dels menys pol·luents–, o bé semblen de molt difícil aplicació –taxa sobre els productes importats i fabricats a països que no respecten el protocol de Kyoto.

Compromís solemne. El president Sarkozy va saber donar solemnitat al seu compromís ecològic, el seu *New Deal*. El discurs de cloenda no el va pronunciar tan sols davant els participants al *Grenelle del medi*, sinó també davant figures amb autoritat moral –Al Gore, ex-vice-president dels Estats Units i flamant premi

El president francès, Nicolas Sarkozy, vol erigir-se en el principal dirigent europeu implicat en la lluita contra el canvi climàtic. Per això va anunciar el seu compromís ecològic proposant tot un seguit d'iniciatives que, en qualsevol cas, seran difícils d'aplicar.

Nobel de la Pau– o amb autoritat política –el president de la Comissió Europea, José Manuel Durao Barroso. I aquí va ser on Sarkozy fou més hàbil. La voluntat de privilegiar la producció i el consum fet amb respecte ambiental és molt lloable, però en una economia mundialitzada no es veu gaire com les lleis franceses poden afectar el conjunt del planeta. Sarkozy va demanar a Barroso, implícitament, que la UE converteixi el seu territori en fortalesa ecològica. Va demanar que els xinesos deixin de poder practicar el *dumping* ecològic. I els indis. I els coreans. I els russos. I els irlandesos. I els polonesos. En fi, va proposar França com a país amb voluntat d'exemple, com a model per a Europa. Ho es?

Quan Sarkozy promet 2000 quilòmetres suplementaris de via de gran velocitat abans de l'any 2020 no deixa de prometre, primer, un objectiu que ja hi era; segon, un

El president Nicolas Sarkozy posa davant el palau de l'Elisi, a París, en companyia de José Manuel Durao Barroso i els premis Nobel de la Pau, la kenyana Wangari Maathai i l'ex-vice-president dels Estats Units, Al Gore, el 25 d'octubre propassat.

objectiu que no és numèricament gaire ambiciós i, tercer, un objectiu que no es pròpiament *sostenible* si parlem amb pertinència. Dir que vol afavorir el transport fluvial –com si les *peniches* les arrossegessin mules en lloc d'anar amb gas-oli– es inútil i somniar truites: el riu no és competitiu ni pot ser-ho, si no molt ocasionalment. Afirmar que es volen taxar els camions que travessen i deixen França fumada és oblidar que aquests camions ja paguen peatge, per enriquir unes societats d'autopistes que han estat privatitzades essent Sarkozy ministre.

D'alguna manera, Sarkozy endossa el mort a la comissió que presideix José Manuel Barroso. Li demana que la Unió Europea lluiti contra el *dumping* ecològic o li suggereix un IVA reduït per als productes que realment contribueixen a millorar el medi. És una bona idea, però n'estem segurs, que mai hi haurà, no pas unanimitat,

sinó una simple majoria dins la UE per a aprovar una mesura d'aquesta mena? Els britànics són al·lèrgics a qualsevol proposta de fiscalitat uniformitzadora, contrària a la seva especialització en matèria financera. I les centrals de carbó poloneses –i alemanyes– no sembla pas que es puguin tancar de l'un dia per l'altre.

De fet, allò que era molt important per a Sarkozy, al marge del grau de sinceritat del seu compromís ecològic, era que el *Grenelle* no digués, per exemple, que França havia de sortir de l'energia nuclear –el 80% de l'energia elèctrica del país hi té l'origen– en un termini de vint anys o trenta. Al final només es decideix *gellar* la construcció de noves centrals, però no es reula en les que ja es van fent, com la del nou i potentíssim EPR situat a la costa Atlàntica. Per a Sarkozy era important que l'energia nuclear no fos qüestionada. Això permet de vendre centrals nuclears

a Líbia i al Marroc amb la confiança que molt sovint els algerians i els tunisians també compraran centrals atòmiques a França. L'augment del preu del petroli ha donat nova vida a les nuclears i la riquesa en urani del territori marroquí ha fet que es trobessin dues lògiques.

El model francès. Sigui com sigui, la llista de compromisos és potser el millor compromís possible entre la utopia i la realitat. Si hi ha voluntat real d'aplicar-la, França serà un model per a molts països del món, tant per la manera d'arribar a negociar els acords com per la importància del paquet de mesures. Encara més, el sector de la producció pot agafar una embranzida important que el faci capdavanter a Europa, per exemple, en nous materials de construcció. Són llocs de treball que es creen i una balança comercial que s'ajuda. Però també pot passar que moltes

decisions no es materialitzin mai. Per exemple, a hores d'ara molts pesticides que els pagesos fan servir a la Bretanya són prohibits, però l'estat no té el coratge de fer respectar la prohibició. Si ho hagués fet els darrers vint anys, els rius de la regió no estarien tan contaminats ni les costes plenes d'algues verdes.

Si en alguna cosa no hi ha cap dubte és sobre el benefici polític a termini curt i mitjà que Sarkozy traurà de la maniobra. Fa uns quants mesos, aquest setmanari va publicar una entrevista amb l'ecologista mediàtic i no polític Nicolas Hulot (vegeu EL TEMPS 1191). Aquest home, sense voler-ho, ha servit a Sarkozy per a liquidar l'ecologisme polític que representaven els Verds i deixar els socialistes sense aliats i sense arguments. Avui ningú no pot competir amb Sarkozy quan parla de prendre mesures viables per a evitar el reescalfament del planeta. Ha demostrat un talent i un nas polític molt més afinat que no semblava quan, uns pocs anys enrere, apareixia com un liberal autoritari, partidari de deixar que el mercat regulés tot sol els desgavells que ell mateix fabricava. Evidentment, parlar d'un dinar *bio* a la setmana a totes les escoles pot fer riure, però és un ajut importantíssim per als pagesos que han apostat per la producció ecològica. Ara, queda per veure la sinceritat d'aquest adjectiu, si els tomàquets i les patates són tan biològiques com diu l'etiqueta. Perquè el perill, un cop esbravada la dimensió política de l'ecologisme, és que acabem veient anuncis a la premsa lloant les virtuts ecològiques, no pas tan sols de les centrals nuclears –ara com ara imprescindibles–, sinó també de certs models de cotxes 4X4. És cert que Sarkozy ha promès que tots els vehicles propietat de l'administració pública francesa començaran essent *no contaminants* a partir de 2009, però això no li ha impedit mai, quan va als Estats Units o als Alps, de passejar-se en un d'aquests cotxes concebuts per a satisfer la libido dels nous –i no tant nous– rics.

Octavi Martí
París